

Naročnina za kraljevino

SIS

Mesečno 15 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:

Mesečno 20 D. Letno 240 D.

Oglasni: enostojni prvi vrsti za enkrat 50 para, večkrat po msti

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:

Woltova ulica 14. Telefon 360.

Uprava:

Marijin trg 5. Telefon 44.

Kopirani se ne vračajo

Vprašanem je priložiti znanke za odgovor.

Iz zaslužnjene domovine.

Trst, 5. junija. (Izv.) Nabori, ki se vrše v Juljski krajini, nudijo žalostno sliko. Fantje naborniki prihajajo na nabore brez šopkov, brez ukanja, s črnimi pentljami, obrabi polni žalosti in pobitosti. Kako bi pa ne! »Delež je gospodarsko popolnoma uničena, ljudstvo paljeno, v nesrečo in v narodno ponižanje, brez pravic — prava suženjska para. Dogodki, ki so se odigrali v Kanalu, jasno kažejo čustva prebivalstva. Naše ljudstvo, kateremu je prizadela vojna najhujše, želi samo miru. V dnevih trpljenja in preganjanja se je rodil odpor proti militarizmu. Fantje so prišli na nabore brez cvetja in petja s črnimi pentljami, postavili so se v vrsto — sesterostop in aolče korakajo s črno zastavo demostiralci za mir. Bil je veličasten naštop korakajoče mladine, mirni in dostojanstveni. Slišati ni bilo ni-

kakega vzklika, nikakega ogorčenja, kakor bi smrt praznovala svojo zmago. Le na sredini trga se je čulo povelje: »Levo spok, desno v skok, vrsta stoj!« Nato so naši fantje zapeli »Lepo našo domovino« odkriti glas. Ta pesem ni bojna ni triumfarna marš, temveč pesem o krasoti domovine, pesem, katero bi lahko peli vsi narodi. Seveda naši Italijani jo imajo za protidržavno. Zato so navalili orožniki z revolverji na našo mladino, vrgli ob tla, teptali fantje z nogami in s tem pokazali svojo divlost. Zvečer so pa orožniki gnali vklejnena dva fanta, »Emila Zego in nekega kmečkega fanta iz Hoč, v goriške zapore. Pri naborni komisiji so vse fantje potrdili k vojakom, gluhne in bolne pa poslali v vojaško bolnišnico. Namen je jasen. Poitalijančenje fantov pri vojakih je njih namen.

Amerikansko posojilo sprejeto.

Beograd, 5. junija. (Izv.) Na Binkoštno nedeljo je finančni minister dr. Kumandri definitivno sprejel posojilo ameriške Blerove bančne skupine sto milijonov dolarjev. Posojilo posojila so nastopili: Kurz 86 in %, obrestna mera 8%. 30 milijonov posojila se izplača v gotovini, ostanek gre za graditev jadranskih železnic in v druge investicije.

Jadranska železnica se mora pričeti graditi najpozneje v 10 mesecih od dneva podpisa. Če bo družba prodajala bone v nočinstvu po kurzu 95 ali več, ostane tri četrtine dobička naši državi, eno četrtino pa dobi družba. Tekom enega leta se mora efektivno izplačati 25 milijonov dolarjev.

IZVEDBA ZAKONA ZA POBIJANJE DRAGINJE.

Beograd, 5. junija. (Izv.) Ministrstvo za socialno politiko je pričelo s pripravljanim pravilnikom za izvedbo zakona za pobijanje draginje. Ta zakon, ki se pripravlja v imenovanem ministriju, bo predvsem čenal uradnike in delavce zoper odiranje s strani spekulantomov.

DEMISIJA CELOKUPNEGA POLJSKEGA KABINETA.

Varsava, 5. junija. (Izv.) Ministrski predsednik Ponikowski je včeraj izročil državnemu načelniku Pilsudskemu ostavko celokupnega kabineta. Današnji jutranji listi javljajo, da demisijski kabineta ne bo sprejeta in da se bodo nesporazumljenja, ki so dovedla do izročitve ostavke, obravnavala na ministrski seji, ki se bo vršila v torek.

OBSDOBA BEOGRADSKIH KOMUNISTOV POTRJENA.

Beograd, 5. junija. (Izv.) Obsojenim komunistom je bil sporočen sklep, da se potrjuje sodba sodišča. Obsojenci so izjavili, da vložijo priliz na kasacijsko sodišče.

NOVO POTOVANJE NA SEVERNI POL.

Washington, 5. junija. (Izv.) Raziskovalci severnega tečaja Amundsen, ki je včeraj odpotoval v arktično ozemlje, bo skušal najti tudi tajstveno brodovje, ki ga vlačijo ledene plošče vsako leto okoli severnega tečaja.

Prispevajte za „Jugoslov. Matico“!

ZOPETNI NEMIRI V GORNJI SLIZIJI.

Berlin, 5. junija. (Izv.) Kakor se poroča iz Gornje Slazije, je nemški pooblaščen minister pri mednarodni komisiji ponovno posredoval radi terorističnih činov proti Nmcem. Kakor poročajo iz Bobrika in Morgenrotha, so Poljaki porušili železniške proge. Tolpe napadajo uradnike in popotnike. V Rybnik je bilo odposlanih 300 Italijanov. Davi so zasedli Bobrik Angleži, ker je bilo tam napadenih in oropanih več uradnikov.

TURŠKE GROZOVITOSTI V MALI AZIJI.

Beograd, 5. junija. (Izv.) Predsednik grškega parlamenta je poslal predsedniku jugoslovanske narodne skupščine dr. Ribarju brzojavko, v kateri opozarja na obupen položaj kristijanov v Mali Aziji. V brzojavki naproša naše poslance, naj protestirajo proti turškim grozovitostim zoper Armence in Grke.

ZMAGA VLADNE VOJSKE V ALBANIJI.

Beograd, 5. junija. (Izv.) Iz Podgorice javljajo, da se je četam tiranske vlade posredilo po trdnem srčitem boju pri Fičanu poraziti armado Bajrama Čura. Bajram Čur se je umaknil s svojimi oddelki proti Krasniku, kjer se bo skušal postaviti s svojo armado v zadnjo obrambo.

KOLERA V RUSIJI.

Moskva, 5. junija. (Izv.) Posebno hudo razgraja kolera v poltavski in harkovski guberniji.

CICERIN SE ZAHVALUJE ITALIJSKI POLICIJI.

Genova, 5. junija. (Izv.) Povodom svojega odpotovanja v Moskvo je vodja ruske delegacije izrazil italijanskim oblastim svojo zahvalo in posebno priznanje, zlasti kar se tiče policijske službe.

ZA SVOBODEN DOHOD NA MORJE.

Pariz, 5. junija. (Izv.) Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca je razpravljala o potrebi, da se državam, ki nimajo nobenega ali vsaj ne zadostnega dohoda do morja, dovoljujejo gospodarske pogodnosti, kakšne uživajo pri mednarodnih vodnih poteh.

Obljube koroškimi Slovincem.

Celovec, 5. jun. (Izv.) V deželnem zboru je izjavil deželni glavar v odgovoru na vprašanje, ki ga je svoičas stavlil klub nemške svobodomiselnice deželne zveze glede dogodkov v bivšem glasovalnem ozemlju, da se deželna vlada ravna pri upravi v bivšem pasu A po obljubi, ki jo je dala njena prednica in koroški deželni zbor ob času ljudskega glasovanja, naj se namreč v prejšnjem glasovalnem ozemlju izenačijo obstoječa velika nasprotstva in naj se vzpostavi red in sloga med obema narodnostima te pokrajine. Žal se je imela uprava pri teh svojih stremeljenjih boriti z velikimi težkočami. V nekaterih jezikovno mešanih krajih so se poostriala

narodna nasprotstva. Zdi se, da se nekateri krogi ne morejo sprijazniti z danimi razmerami in da skušajo doseči izpremembo z vsemi sredstvi propagande. Zaradi tega se mora ugotoviti, da je brez pomena in nevarno prezreti realna dejstva in gojiti neizpolnjive nade. Tudi se mora narodna strast onih krogov brzdati, ki menijo, da se deželni vladi ni treba ozirati na določbe o zaščiti manjšin. Deželna vlada se ne prestopa trudi izpolniti dane obljube in stremi za tem, da se ščitijo pravice koroških Slovincem in da se smatrajo kot enakopravni meščani v državi in deželi.

Boj za parlamentarno kontrolo nad državnimi dohodki.

Beograd, 5. jun. (Izv.) Že več dni obstoja precejšnja napetost med finančnim odborom in vlado zaradi kontrole, ki jo hoče izvrševati finančni odbor glede rednih državnih dohodkov. V parlamentarnih krogih se je danes govorilo, da stoji vlada na stališču, da se državni dohodki ne dajo natančno dogoniti, kakor to meni finančni odbor in da zaradi tega pobiranje dohodkov ne more iti natančno izpod rok. Člani finančnega odbora so mnenja, da so državni dohodki, ker jih je odbor zelo zmanjšal, realni in da zaradi tega spadajo pod parlamentarno kontrolo, ako

se proračun realizira. To kontrolo naj izvaja poseben parlamentarni odbor ali v skrajni sili finančni odbor sam. Finančno ministristvo naj enkrat ali dvakrat na mesec predloži temu parlamentarnemu odboru račune o državnih dohodkih, da ima na ta način finančni odbor vedno jasno sliko o finančnem položaju države. V parlamentarnih krogih sodijo, da taka kontrola ne bo le olajševala pobiranje državnih dohodkov, ampak da bo tudi pripomogla k temu, da se zbirajo izkustva za sestavo novih proračunov.

K POLOŽAJU NA IRSKEM.

London, 5. junija. (Izv.) Odgovor irskih odposlancev angleški vladi glede šestih stavljenih vprašanj je dosti zadovoljiv, da se bodo mogla nadaljevati pogajanja v torek.

BRIAND NADALJUJE Z MIROVNO POLITIKO.

Nantes, 5. junija. (Izv.) V nekem govoru, ki ga je imel Briand svojim volilcem, je omenjal, da je potrebno mednarodno posojilo za vpostavitve Nemčije. Poudarjal je potrebo konferenc, ki Francije ne bi ovirale, da uvečjavi upravičene želje, strinjajoč se s svetovnim mirom. Zaključil je svoj govor z izrazom svojega neomajnega zaupanja socialni, miroljubni in republikanski Franciji.

Štiridesetletnica gasiliskoga društva v Rogški Slatini.

Rogaška Slatina, biser naše Jugoslavije, vas vabi, tovariši gasilci, na izvanredno slavnost — štiridesetletnico svojega gasilnega društva. Prepričani smo, da boste to priliko porabili, ne samo, da izkazete čast svojim tovarišem in bratskim društvu, ampak da si ob jednem očelate tudi naše zdravilišče in delite potem z nami ponos, biti sin naroda, ki poseduje tako krasen kos zemlje in objednem najodličnejši zavod naše skupne domovine. Gasilno društvo, ki ima v veliki meri nalogo čuvati ta zaklad, vas bo sprejelo z odkritosrečno radostjo in z odprtimi rokami.

Ko je izbruhnil dne 19. decembra 1879. na Slatini požar, ki je upelnil veliko poslopj, je prebivalstvo spoznalo nujno potrebo lastnega gasilnega društva. Ravnateljstvo, ki je že preje pretresavallo vprašanje ustanovitve tega društva, je stopilo tozadevno v stik z občino in osnoval se je pripravljalni odbor, ki je ustanovil v pridonjem letu zdraviliško in krajevno gasilno društvo. Deželni odbor štajerski je na prošnjo ravnateljstva dovolil novemu društvu večjo podporo, s katero je bilo mogoče leta 1882 nabaviti brizgalno in potrebno gasilno orodje. S tem korakom je stopilo društvo v življenje, zato se more šele to leto smatrati kot ustanovno leto našega društva.

Kakor splošno v Rogški Slatini v predvojnem času, tako se je videlo tudi pri gasilnem društvu bolj kot drugje sadovne raznarodovalnega dela in nega posledice. S prav malimi izjemami so bili vsi člani sinovi slovenskega naroda, a ukloniti so se morali nemški komandi, če so hoteli ohraniti si svoj kruh. Danes, ko je v Rogški Slatini Slovenec na svoji zemlji svoj gospod, so se izločili vsi spomini žalostne preteklosti iz našega društva in privrkat stopi s slovenskim duhom precejeno društvo pred širšo javnost. — In to stori lahko z zavestjo storjene dolžnosti. Lahko bi našli vse slučaje, v katerih je društvo s svojo požrtvovalnostjo rešilo ubogemu varčanu imetje in življenje, toda to mu ne šteje mo v zaslugu, bila je njegova dolžnost. Omenimo naj je za naše društvo tako velepomemben dan 17. avgusta 1910. Zgodaj v jutro je klic: Na pomoč! zbudil goste in Slatinčane iz trdega spanja. Zdraviliški dom, pod čigar streho so se mirno spali varstvu zdraviliške uprave izročeni gostje, je postal žrtev silnega požara. V par minutah je bilo gasilno društvo na licu mesta in čez nekaj trenutkov polnih obupa in neznošnih skrbi je mogel poveljni načelniku društva javiti za uane razmere najlepšo vest: Vse rešeno!

Pri tej priliki se je v najlepši luči pokazala naloga tukajšnjega gasilnega društva. Ne samo nad imetjem in življenjem prebivalstva Rogške Slatine in okolice, čuvati ima nad življenjem številnih gostov, došlih iz različnih dežel; odgovorno je posebno sedaj za varnost naših bratov iz širše naše domovine, ki se zatekajo k nam iskate zdravia in razvedrila.

Konti „I. Marković“ in „I. Lavrič, Vrhnika“ — K 3,137.515*20.*

Dne 3. junija t. l. sem pozval takozvane »mladine« v Jugoslovanski Demokratiški stranki in Ljubljani, ki so dvigali milijonske zneske iz dveh fingiranih kontov: »I. Marković« in »I. Lavrič«, katere so si otvorili pri Jadranski banki v Ljubljani, naj meni kot odgovornemu ravnatelju Jadranske banke javno in detajlirano položijo račune, v katere »socialne, kulturne in politične svrhe Jugoslov. Dem. stranke« se je uporabil denar in sicer K 1.000.000.—, katerega je uprava Jadranske banke dovolila Jugoslov. Dem. stranki, kakor tudi K 2.137.515,20, katere so si gospodje dovolili samim sebi!

V odgovor na moj poziv objavlja »Jutro« od 4. t. m., da gospodje meni kot predstavitelju Jadranske banke, ne bodo položili računov!

V isti številki »Jutra« pa sta se vendar našla dva gospoda, da mi glede omenjenih dveh kontov dasta s svojimi polnimi podpisi nekaj pojasnil, in sicer predsednik preiskovalnega odseka Jugoslov. Dem. stranke in Ljubljani g. profesor Reisner in bivši blagajnik iste stranke g. dr. Klepec.

G. profesor Reisner je prišel k meni dvakrat. Prvič 1. junija t. l. dopoldne in je dobil tudi nekaj informacij v tej zadevi. Isti večer je g. profesor Reisner izglasoval zaupnico g. dr. Žerjavu, toda že 2. junija se je čutil primoranega, priti ponovno po informacije, ker preiskave še ni dovršil. Gospod prof. Reisner je torej še pred koncem preiskave anticipando vitiral zaupnico g. dr. Žerjavu in mu memico zaupanja podpisal tako-rekoč in blanco!

G. profesor Reisner trdi, da niso točna moja izvajanja v pozivu od 3. t. m., češ da nista niti predsedništvo niti blagajnik Jug. Dem. stranke v Ljubljani vedela za fingirane konte, in utemeljuje to s tem, da je račun Marković tekel od 4. jan. 1920 do 16. sept. 1920, račun Lavrič pa od 29. sept. 1920 do 11. junija 1921 in da so vedeli zanje takratni člani predsedništva gg. dr. Kukovec in profesor Breznik, t. j. g. Marković-Lavrič sam in pa takratni blagajnik Jugoslov. Dem. stranke g. dr. Klepec.

Fingirani konto Marković je torej (po profesorju Reisnerju) obstojal do 16. sept. 1920. To ne odgovarja istini! Zadnji dvig iz konta se je izvršil 10. sept. 1920, toda mnogo kasneje se je izvršil velik del nepravilnih alimentacij računa in sicer 26. okt. 1920 K 235.258,98 in šele 13. junija 1921 K 1.341.306.—.

Fingirani konto I. Lavrič je (po g. prof. Reisnerju) eksistiriral do dne 11. junija 1921. Tudi to ni res! Ta dan so gospodje iz nepokritega računa le poslednjikrat dvignili denar! Vse alimentacije tega konta pa so bile izvršene šele po tem datumu!

Oba konta obstojata še danes z odprtim dolgom — seveda z dvigi pa gospoda žalibog ni mogla več operirati potem, ko sem prevzel vodstvo Jadranske banke jaz!

Za gospode sta torej obstojala ta dva konta samo tako dolgo, dokler so mogli iz njih dvigati denar za »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«. Potem pa, ko so za milijonske zneske prekoračili od uprave Jadranske banke Jug. Dem. stranki dovoljeni K 1.000.000.—, ti konti za gospode ne eksistirajo več! To je morala, o kateri bi se vsekakor dalo razpravljati.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo ugovorno, kolikor določa zakon.

Če so pa vedeli za te konte gg. dr. Kukovec, prof. Breznik in dr. Klepec kot tedanji funkcionarji v vodstvu JDS v Ljubljani, tem slabše: zakaj so oni to zamolčali ostalim članom vodstva JDS in zakaj tega niso zamolčali svojim zaupnikom, ki nosijo dično ime »mladine«?! Jaz, ki nisem duševno superioren borec za napredek, si predstavljam, da bi se moralo o naklonitvi K 1.000.000.— za JDS izvesti celo vodstvo stranke in da je edinole to opravičeno do sklepov glede uporabe stranki naklonjenih zneskov! G. dr. Žerjav pa b stranki pravilnim potem dovoljenemu znesku razven par najožjim zaupnikom ne pove ničesar in razpolaga ne samo z dovoljenim K 1.000.000.—, ampak kar s K 3.000.000.—! Informirati sem se na raznih mestih in pri odličnih osebah, ki so v vodstvu JDS, toda nihče ni o tem denarju ničesar vedel in nikomur niso bili znani ti konti!

Zahteval sem kot ravnatelj zavoda, kateremu so bili odvzeti na nepravilen način milijonski zneski, da se mi za to javno polože detajlirani računi, v katere svrhe je šel ta denar. Gosp. predsednik prečiščevalnega odseka tega ni storil in mi servira neke pavšalne zneske, češ, denar je šel v socialne, kulturne in politične svrhe JDS, ne pa v privatne žepo onih, ki so denar dvigali in s tem — basta!

Najodločnejše se zavarujem proti podtikanju g. prof. Reisnerja in »Jutra«, češ da sem s tem, da sem v svojem pozivu od 3. junija t. l. podarjal imena dvigateljev denarja, hotel le-te sumničiti osebnega koristolovstva! Jaz nimam navade sumničiti, ampak če imam dokaze v rokah, podam obtožbo, ki se v danem slučaju ni glasila na krajo, goljufijo ali poverbo gospode dvigateljev.

Gospodje namreč krčevito molče o tem, kje jih trn v peti najbolj boli in hočejo odgovor na moj poziv speljati na tir osebne kristalnočiste časti! Z vavo izjav, da se niste osebno okoristili z dvignjenim denarjem, stvar še davno ni končana!

Uprava Jadranske banke je dovolila K 1.000.000.— Jugoslov. Dem. stranki kot tak. Dr. Žerjav & Co pa so šli in dvignili ne samo ta znesek, ampak vrhu tega še K 2.000.000.—, vse te milijone iz fingiranih kontov in jih porabili čisto tajno brez vednosti ne-mladinov v »kulturne, nacionalne in politične svrhe«. Dovoljujem si pa tu skromno pripombo, da svrhe mladine še davno ne predstavljajo svrhe JDS kot take in da ono, kar mladini počenjajo v okrilju potrepljive JDS, še davno ni JDS sama! To kar sem zahteval, je bil detajlirano javni obračun o teh svrhah — kar pa seveda gospodje »mladine« odpravijo s pavšaliranjem zneskov, češ, mi smo porabili te zneske, mi in nikdo drugi smo JDS, ergo je porabila te zneske za sebe JDS!

Toda, čeprav za gospode (po g. prof. Reisnerju) že davno več ne eksistirajo ti konti, čeprav glasom »Jutra« od 4. t. m. »možje, ki žrtvujejo vse duševne in fizične sile v borbi za ideje jugoslovanske demokracije«, meni kot zastopniku od njih oškodovanih delničarjev Jadranske banke nočejo položiti računov o vporabi denarja, češ, saj jih nismo vtaknili v svoj žep. — gospodje, to še davno ni vse!

Ponavljam, da se jako čudim, da se ti gospodje niso niti vprašali, kdo daje denar, s kako pravico in od kod prihaja!

V svesti si te svoje naloge, je sklenilo društvo obhajati svojo štiridesetletnico kolikor mogoče slovesno takorekoč pred očmi celokupne domovine. Zato vas vabimo tovariši, da pridete k nam ob veselji uri, kakor pridete, če vas kliče na pomoč ob uri nevarnosti. Vaš obisk ne bo samo olepšal naše proslave, ampak nam bo v bodrilo, pri vsaki težki nalogi, stati na straži, da se očuva vsake nevarnosti in nesreče, biser in podos naše Jugoslavije naša Rogaska Slatina.

Sporod: Sobota, 17. junija 1922. Sprejem zveznih in župnih funkcionarjev pri popoldanskem vlakcu, ob 8. uri zvečer komers v zdraviliški restavraciji. Nedelja, 18. junija 1922. Ob pol 6. uri jutraj budnica, ob 9. uri sprejem gostov na kolodvoru, skupni pohod gasilcev v zdravilišče, pozdrav pred Zdraviliškim domom, slovesna sv. maša v parku, ob pol 11. uri dop. občni zbor župe Zalec, ob pol 1. uri pop. obed po zdraviliških restavracijah, ob pol 3. uri pop. tehnična vaja domačega gasilstva, ob 4. uri pop. velika ljudska veselica na prostem.

Dnevne vesti.

Korenjaška smola. Gospodična Milka Korenjakova in g. Peter Smola, ki sta pod fingiranimi imeni dvigala razne zneske pri Jadranski banki iz fingiranih kontov Lavrič in Markovič, se kmalu fingirano poročita. Mladini imajo res korenjaško smolo!

Razvoj tujskega prometa v Sloveniji in inozemstvu. Slovenija s svojo naravno krasoto je bila že svoje čase, ko je Avstrija gotovo ni favorizirala, privlačna točka za tužce. Ko je zasijala zedinjeni Jugoslaviji luč svobode, se je zanimanje za naše prirodne krasote silno pomnožilo. Razen naših južnih bratov, ki prav radi posejajo zlasti gorenjska letovišča, so se jeli v obilnem številu zanimati zlasti za Bled Francozi. Odveč bi bilo govoriti, kakoga gospodarskega pomena bi bilo posejanje Francozov pri nas. Da se omogoči čim udobnejše bivanje tako našim južnim bratom, kakor tudi inozemskim gostom, pripravljajo Jugoslovanska zveza za tujski promet vodnike po Gorenjskem in srbohrvaščini (cirilici) in francoščini. Sledil jima bo angleški vodnik.

Na tehnični visoki šoli v Zagrebu so imenovani za redne profesorje dr. Fr. Hanaman, dr. Juraj Božičević in Jerke Alačević.

Otvoritev nove avtomobilne proge. Avtomobilna prometna d. d. otvori počeni s 3. junijem t. l. redni avtomobilni promet na progi Lesce-Bled. Avtomobili imajo zvezo z vsemi prihajajočimi in odhajajočimi vlaki.

Gospodarstvo.

Pooblaščenke banke za osiguranje valute. Generalni inspektorat ministristva financ obvešča trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani, da smejo po členu 6 pogodbe, ki je bila sklenjena med Narodno banko in bankami, ki so pooblaščenke za arbitražo, one banke, ki se bavijo stalno z izvozom, same pri sebi zasigurati valuto za izvoz. Ta pravica pripade sledečim bankam: Izvozna banka, Beograd; Francusko-Trgovinska banka, Beograd; Englesko-Trgovinska banka, Podunav. Trgov. Akc. društvo, Beograd; Zemaljska banka, Beograd; Hrva. Hrvatska Stedišnica, Zagreb; Hrv. Slavonska Zemaljska Hipotek. banka, Zagreb; Srbska banka, Zagreb; Hrvatska eskompna banka, Zagreb; Jugoslovanska banka, Zagreb; Jadranska banka, Ljubljana; Jugoslovanska Unija Banka (S. Slavonsko banko v Zagrebu), Ljubljana; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana.

Amerikanski, polprivredni filmovi u Zagrebu. Inicijativno Dr. Gustava Franka primio je »Zagrebački Zbor« od državnoga departmana Ujedinjenih Država Sjeverne Amerike dva velika sanduka kinematografskih filmova na razpolaganje. Ti filmovi prikazuje moderno racionalno obradivanje zemlje sa modernim poljoprivrednim strojevima i spravama, zatim racionalno izkorišćanje vodenih snaga, te modernu eksploataciju rudnika po američanskom sistemu. Ovi su filmovi vrlo interesantni i poučni, pa će se prikazivati svaku večer u zabavnim odjeljenju »Zbora«. Ove filmove donio je sa sobom ovdješnji konzul Sjedinjenih Država g. Alfred R. Thomson, koji se uvelike zauzeo kod svoje vlade, da jih besplatno dobije za »Zagrebački Zbor«, odnosno za počko-prosvetno organizaciju u zemlji.

Sport in turistik.

BINKOSTNE INTERNACIONALNE TEKME V LJUBLJANI IN ZAGREBU.

T. u. S. München - S. K. Ilirija. Binkostne internacionalne tekme so izpadle obadva dneva z odločno zmago Ilirije. Prvi dan 2 : 3 (0 : 8), drugi 0 : 1 (0 : 1). O tekmi, ki je pokazala vse vrline ilirijanskega moštva, prinesemo jutri obširno poročilo.

S. K. Ilirija-Res. - S. K. Jadran 2 : 2. Lep nastop Jadrana.

S. K. Ilirija-Res. - S. K. Slovan 3 : 0. Slovan ves čas z 11 igralci pred lastnim goalom.

Zagreb. Hašk - Češki atletski športni klub 3 : 2.

Concordija - Češki atletski športni klub 1 : 0.

SLOVENSKI LAHKOATLETI V BEOGRADU.

Beograd, 5. junija. (Izv.) V prvem predteku na 100 m je zmagal Matz (Hašk), v drugi skupini prvi Perpar (Primorje), v finalu na 100 m prvi Popović v 11,3 min. Perpar starta slabo in odstopi, Matz dobi med tekom krč v noge in pade. Tek na 400 m. Prvi Kojić (Hašk) tretji Peneš (Ilirija). Predtek na 200 m prvi Valtrić (Primorje). Drugi predtek na 200 m prvi Popović. Tek na 60 m za dame: Nov jugoslovanski rekord gđc. Vidmar (Jadran) v 7,9 min. Od Slovencev pride v državno reprezentanco v teku 100 m Perpar (Primorje).

Vsled tega objavljam danes, kako sta bila fingirana konta Markovič in Lavrič alimentirana:

1. alimentacija konta Markovič:

8. 1. 1920	prodal Markovič	3,000.000.—	avstr. kron	
za			K 2,100.000.—	
12. 1. 1920	kupil Markovič	3,000.000.—	avstr. Kron	
za			K 1,725.000.—	
	dobiček		K 375.000.—	

Dispozicije za transakcije je podpisoval obkrat Markovič, čitaj prof. Breznik, prevedla sta te dispozicije gg. Praprotnik in dr. Kavčnik, takratni vodje Jadranske banke. Interesantno je, da je g. prof. Breznik prodal avstr. krone par dni prej, predno jih je kupil. G. prof. Breznik torej pod okriljem g. dr. Žerjava, »predstavitelja« JDS, je delal **borzijanske spekulacije z devizami**, seveda vse v »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«!

2. 4. in 16. 4. 1920	položeno v gotovini		K 48.800.—
10. 7. 1920	prodal Markovič	Lir 229.000 za K 1,000.000	
22. 7. 1920	kupil Markovič	Lir 229.000 za K 893.110	

dobiček K 106.890.—

tudi tukaj je g. prof. Breznik prodajal devize, ki jih ni imel, tudi tukaj borzijansko izrabljanje kurzov v posvečene namene same JDS, kakor trdijo danes gospodje! 26. 10. 1920 je položil g. Praprotnik 2/3 dobička, ki bi imel pri prodaji 66 vagonov **svinca** (»g. Kamenaroviču je spodrsnilo«?) pripasti Jadranski banki na podlagi njene pogodbe od 31. 12. 1919 s sokonzorcijalisti Zadržno zvezo in Zvezo slov. zadrug

13. 6. 1921	je naložil g. Praprotnik del denarja, za kate-		
rega je bil	oškodovan Propagandni fond za Koroško		
pri prodaji	svinca		K 1,341.306.—
27. 10. 1921	položil v gotovini Emil Kristof — Ljubljana		K 25.996.—

skupaj K 2,133.250.98

2. alimentacija konta I. Lavrič:

15. 6. 1921	položeno v gotovini		K 756.000.—
t. j. bila last	Jadranske banke , shranjena kuvertirano v		
privatni blagajni	v pisarni dr. J. Kavčnika. G. A. Pra-		
praprotnik je	»transakcijo« izvršil!		

16. 6. 1921	položeno v gotovini		K 242.581.85
ista manipulacija	g. A. Praprotnika.		

27. 10. 1921	položila v gotovini Mila Kristof		K 25.670.—
--------------	----------------------------------	--	------------

K 1,024.251.85

Na oba fingirana konta je bilo torej z gornjimi manipulacijami vloženo skupaj K 3,157.502.83 dvignjeno pa K 3,137.515,20

razlika K 19.987.63

izhaja iz debetnih obresti, ki so se v poslovalnici zavoda morale računati nepokritim kontom, iz katerih se je dvigal denar.

Gospodje »mladini«, imenovani v mojem »Pozivu« od 3. junija t. l., ki uzurpirajo za sebe pošteno ime JDS, so torej tajno dvigali denar pod krivimi imeni iz fingiranih kontov, potem pa so svoj dolg poravnali deloma z borzijanskimi spekulacijami, deloma pa s tem, da je njihov osebni in politični intimitus, sedanjji generalni ravnatelj Slavske

banke v Zagrebu kot eden od upraviteljev Jadranske banke jemal iz blagajen denar za te konte ali pa kril njihov dolg z denarjem, za kate-rega je bil po njegovi zaslugi prikrajšan Propagandni fond za Koroško pri prodaji svinca!

Vzamem na znanje izjavo g. dr. Klepeca, da je kot blagajnik JDS v Ljubljani vedel za te fingirane konte in da je razumljivo, da njegov naslednik o tem denarju ni zvedel ničesar. Meni pa je nerazumljivo, zakaj blagajnik JDS, gospod odvetnik dr. Klepec, ki kot praktični jurist mora poznati vsaj glavne dolžnosti blagajnika, ni smatral za potrebno, da bi pri predaji blagajne svojemu nasledniku v oktobru 1921. l. istemu predal tudi odprta dva konta in še nanj **depozit od K 254.505:25**, ki ga v »Jutru« od 4. t. m. dalje navaja g. predsednik razčiščevalnega odseka prof. Reisner med svojimi pavšalnimi zneski kot »neporabljen naložitve in zaloge« in ki so ga gospodje »mladini« dvignili torej že pred 1^{1/2} letom iz fingiranih kontov, ne da bi ga potrebovali v svoje idealne svrhe!

Gospodje narodni poslanci, odvetniki, profesorji, visoki funkcionarji, ali se niste nikdar vprašali, od kod ves ta neizčrpni zlati vir za Vaše »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«?

Ali Vam ni prišlo nikdar na misel, da je uprava Jadranske banke dovolila le **K 1,000.000 Jugoslovanski Dem. Stranki, ne pa K 3,000.000 — Vam?**

Ali se Vam kot juristom niso vzbujali pomisleki, ko je g. A. Praprotnik kot velikopotezni bankir s široko gesto metal milijone v Vaše-klobuke, da li je v to tudi opravičen?

Ali se Vam zdi jako moralno, da sta za Vas obstojala ta dva konta samo tako dolgo, dokler ste iz njih mogli dvigati milijonske zneske in da ste denar za Vaše čiste politične, kulturne in socialne svrhe črpali iz fingiranih kontov, alimentiranih deloma iz Vaših borzijanskih spekulacij pod okriljem J. D. S.? Zakaj pa je g. dr. Žerjav disponiral v politične svrhe denar v nekem drugem slučaju, namreč iz političnega računa pri Jadranski banki »K m e č k i f o n d« pod svojim pravim imenom?

Kedaj je JDS kot taka bila obveščena o daru od K 1,000.000, kedaj ga je prejela, kedaj je o njega uporabi odločala, kedaj in koga je pooblastila v izvršitev tozadevnih svojih sklepov, ker ni mi razumljivo, zakaj se je šele po mojih navedbah v letnem poročilu Jadranske banke sestavila preiskovalna komisija pod cenjenim predsedstvom g. prof. Reisnerja, če je bila stvar v stranki že poprej v popolnem redu?

Iz vseh teh, danes Vam razloženih vzrokov sem zahteval od vsakega od Vas javen in detajliran obračun o zneskih, ki ste jih dvigali, ki mi ga pa ne daste!

Tukaj, gospod predsednik preiskovalnega odseka, zastavite Vašo melo in čim temeljiteje boste razčistili, tem hvaležnejši Vam bodem jaz kot ravnatelj oškodovanega zavoda, JDS kot taka, in vsi oni, katerim namen ne posvečuje sredstev, posebno pa ne, če je bil ta namen tak, da o gornjih milijonih niso smeli vedeti niti oni, ki so z gospodi »mladini« sedeli za isto mizo v vodstvu JDS!

V »Jutru« od 3. junija t. l. minister g. dr. Žerjav napoveduje razvite skorajšnje velikopotezne gospodarske akcije za Slovenijo in v istem listu kliče bivši minister, narodni poslanec in odvetnik g. dr. Kukovec »parvenijem većinomaz neznaatne vzgoje in srednje moralčne kvalitete« »roke proč« od »duševno superiornih ljudi, propagatorjev vodilnih idej in borcev za napredek«! Jaz kot skromni bančni uradnik koncediram drage volje obema gospodom njihovo velikopotezno gospodarsko sposobnost in duševno superijornost in dvigam roke pred temi odličnimi lastnostmi. Skromno prošnja pa imam na gospode: **roke proč od blagajni Jadranske banke, katere odgovorni ravnatelj sem jaz!**

Ljubljana, dne 6. junija 1922.

Čiro Kamenarović,
ravnatelj Jadranske banke.

Otvoreno pismo gospodinu dr. Pavel Pestotniku, Ljubljana.*

U vašem članku, objelodanjenem u »Jutro« od 3. VI. 1922, Br. 130, pod naslovom: »Kajnstvo«, pozivate me, da kažem slovenačkoj javnosti što sam radio u času, kad ste vi, u vremenu dok je visio nad vami paragraf veleizdajstva za najmanje djelo srbofilstva, **neustrašivo** i punim imenom **potpisivali korespondencu** za J. D. S., i da se operem prigovora **hajdukovanja** s idejama udruženog jugoslavenstva.

Pošto vas, gospodine dr. Pestotnik, nit znam nit poznam, ne pojnim s kakvim mi pravom postavljate pitanja, koja ne stoje ni u kakvoj vezi sa mojim poslovnim izvješćem nit sa vašim neustrašivim potpisivanjem korespondence.

Ako vi smatrate, da je to ipak u vezi sa mojim izvješćem, obzirom na aferu koju je potakto »Jutro«, onda bi najelementarniji principi pristojnosti zahtjevali od vas i od vaše družine, da se držite reda, t. j. da sačekate najprije riješenje pitanja, koja su prva postavljena i koja su u toku pročišćevanja, pa tek onda da postavljate nova.

Ma da mi dakle ne bi nalagala dužnost, da vam za sad odgovaram, opet ću, u kratko, iznimno odgovoriti vašem pozivu iz osobitog obzira što ste se potpisali punim imenom, poslije toliko poziva i pitanja, koja su na mene uputila i postavila razna nekrštena dvonošćad pod firmom: »x«...», »R. O.«, i t. d.

Za vrijeme, kad ste vi, gospodine dr. Pestotnik, kao k. k. oficir, **neustrašivo potpisivali korespondencu**, dok je nad vami visio opasni paragraf veleizdajstva, ja vam, na žalost, nijesam mogao praviti društvo, jer je za mene taj paragraf bio već davno obješen: naime, ja sam još augusta mjeseca 1916 bio osuđen od vojničkih austrijskih vlasti na smrt za veleizdaju.

Ne pojnim dobro što podrazumijevate pod »hajdukovanjem«, dočim sam uvjeren, da vi sam nemate o tome nikakvog pojma.

Godine 1915 bavio sam se u Srbiji kao član i delegat jugoslavenskog odbora iz Londona poslom organizacije jugoslavenskih dobrovoljačkih četa. U to vrijeme, ako se ne varam, vi ste bili cesaro-kraljevski oficir.

Svršetkom godine 1915 i početkom 1916 poticao sam se po Albaniji kao član savezničke misije za organizaciju pomoći srpskoj vojsci i srpskim izbjeglicama. Vjerovatno, vi ste se možda u to doba već spremali kako ćete neustrašivo potpisivati korespondencu.

Docnije nastanio sam se u Marselju, radio da izdržim sebe i svoju porodicu i istodobno služio crnogorskom kralju. U isto vrijeme napisao sam par izvjava, koje vi i vaši prijatelji nazivljete brošurama.

Vas i vaše interesira, vjerovatno, samo ovo dvoje posljednje. Razumijem vas.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo ugovorno, kolikor določa zakon.

Kao trinajstogodišnje dijete uskočio sam u Crnogoru; kao momče služio sam na dvoru crnogorskog kralja i položio mu zakletvu vjernosti; kao čovjek, vjeran zadatoj riječi, stajao sam uz bok svom vladaru; kao Srbin smatrao sam i smatram za čast, što mi je palo u dio, da vjerno služim crnogorskog, dakle i srpskog vladara, i to u njegovim najtežim danima, kad se je, starac, savio pod teretom duboke starosti i pod pritiskom teške sudbine.

U Italiju nijesam otišao kao emigrant, nit sam imao nit imam sa emigrantima u Italiji nikakve političke nit poslovne veze.

Za podrobnije informacije o moju »hajdukovanju« izvolite se obratiti na vašu i vaše družine perjanicu, **današnjeg podpredsjednika kluba J. D. S. u Beogradu**, koji je, negdje u ono doba, kad ste vi neustrašivo potpisivali korespondencu, isto tako neustrašivo potpisivao ukaze u Bordeauxu i Parizu kao **ministar predsjednik i prvi dvorjanin** kralja Nikole.

Gospodine dr. Pestotnik, mene je majka djetetom učila, da se ljudi vežu za riječ, a volovi za rogove.

Što se tiče brošura, te su po meni napisane, potpisane i oštampane, ali ne u Švajcarskoj, kako vaši pričaju, već u Francuskoj, i to namjerno. Sadržina je mojih brošura takova, da se je po gdje ko mogao naći uvrijeđenim, pa se za to nijesam htio skriti u Švajcarskoj pod zaštitom neutralnosti, već sam otišao u savezničku zemlju, gdje je bio na snazi prijeki sud za »defetiste«, i gdje sam zatražio od nadležne savezničke vlasti, da budem uzet na odgovornost i sudjen, ako sam što kriv.

Ta je moja molba oštampana također u brošuri.

Pošto se, kako vidim, vi i vaša družina osobito interesirate za moje brošure, ja ću vam rado izaći u susret i kao autor, prepustiti pravo prevoda i preštampanja pod slijedećim uslovima: da ishodite za to dozvolu od nadležne vlasti, što će vam jamačno biti veoma lako, obzirom na vaše veze; da prevod bude tačan i ovjеровljen; da brošure budu u cjelini oštampane, a ne samo pojedini odlomci. Postavljam još jedan uslov: da ishodite izjavu od predsjednika J. D. S. u Beogradu, vlasnika »Demokracije«, g. Lj. Davidovića, da ja mogu istodobno slobodno objelodaniti dokumente, iz kojih sam crpio podatke o ondašnjoj srpskoj politici i o stanovitim srpskim političarima, dokumente, koji su mi bili izručeni od vodja današnje J. D. S., ondašnjih članova opozicije na Krfu.

Mislim, da su ovi moji uslovi skromni i opravdani.

Za svako svoje djelo i za svaku svoju riječ, ovdje ili na strani, odgovaram u punoj mjeri, i to: vlastima, odmah, na zahtjev; ostalima, po redu. Posljednjima samo u toliko, u koliko se budem smatrao dužnim uopće im odgovarati.

Ljubljana, dne 6. juna 1922.

Č. Kamenarović.